

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Auro coronario.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96119](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96119)

Bartol. ad Undecimum. lib. Cod.

b ponitur a comuni totius ciuitatis. Sed quando a iudice pro-
c ponetur, debent esse duo, si reperiantur in ciuitate, vt s. de
4 fid. instr. l. comparationes. z i. de re mil. l. femel. lib. xij. alias vnus
b sufficit, vt in aut. de non ali. aut. permu. re. s. quod autem.

ADDITIONES.

- a **C**el credendum. Adde Fel. in c. significasti. el secundo. de ho-
mic. ver. si. non ibi peritoram iudicio.
- b **C**ratat dicto vnus. Adde qd not. in apostil. ad istum tex. in
l. Theopompus. in apostil. in vers. dicto vnus. ff. de do. pzeleg.
- c **A**NGEL. Cel si eligeretur de partium voluntate. l. arbitro.
ff. qui sat. cog. z l. Theopompus. ff. de do. pzeleg. Isti ter. alleg.
- 3 **B**al. in l. j. de veteris numismatis potesta. Anum tamen no-
rab. circa hoc qz licet regulariter stetur, z fidem faciant tales, ni-
hilominus poterit ab ipsorum relatione seu sententia appellari,
vt dixi in d. l. arbitro. in fi. ponendo practicam illius l.
- d **C**ide Arc. in trac. malef. super vers. cicatrix. Adde hic bar. in
l. j. ff. de sic. in l. j. ff. de verbo. oblig. z Bald. in l. directas. s. de
test. manu. z in proemio. ff. in prin. in vers. Item quero nos dicti
mus. zc. Aude in c. significasti. de ho. per Doct. per Lud. in d. l.
j. ff. de verbo. obli. Et no. qz statur dicto vnus, si non sunt plu-
res in ciuitate, vt Bart. in proemio ff. de quo in c. propofisti. de
prob. z in d. c. significasti.

De auri publici persecutoribus. Rubr. LXXII.
LEX VNICA.

2 **E**rautores non possunt pecuniam exactam in aliam speciem
sine licentia commutare.

Auri. Hec lex est fortis in ter. gl. tamen bene de
clarat, z h. d. Susceptoribus non licet pe-
cuniam acceptam sine licentia in massam redigere.
C. l. not. qz licet solidus soluat pro libra auri non
potest susceptor redigere in massam sine licentia. Et
quo habes qz isti exactores publici, si exigunt pecuniam, no possunt
eā redigere in florenos, vel florenos in pecuniā sine licentia.
Et sic omne lucrum quod perciperetur deberet esse publicum.
Et sic qui tale lucrum retinet, contra conscientiam retinet, z sic
potest repetere, quod est no. pro istis exactoribus publicis.

De his, que ex publica collatione. Rubr. LXXIII.
LEX I.

Allus. Pecuniam publicam non potest quis ac-
cipere mutuo vel alio titulo, vel in suam
utilitatem aliter conuertere. h. d. totus titulus.

Ciant. Susceptum per iudicem non potest in alia
utilitatem, transferri. h. d. No. istam l. con-
tra seruatores monete, qui pecuniam communis des-
puratam ad solutionem salariorum doctorum suo arbitrio con-
uertunt in alios vsus, puta soluendo stipendijs.

Cideo dicit Bar. in l. i. ubi dicitur, s. de erog. mil. an qz thesaurari-
negligēs soluere salariatis, tenetur ad interesse eorum, quod no.

De auro coronario. Rubr. LXXIII.
LEX VNICA.

Au collationem. In ter. ibi, absque co-
ntra arg. contra forenses, quia licet non possint cogi
de iure ad munera personalia, vt l. rescripto. in fi. de
mu. z h. o. tamen si de consuetudine antiqua obseruatum est qz
gantur, habet locum ista pena, vt l. quories. ff. de verb. obli. z tunc
personalia munera eis iudici poterunt, z ideo poterit iudici ei os-
nus custodie. Hoc etiam facit contra scholares, qui licet ad onera
personalia cogi non possunt. l. j. de profess. z medi. tamen si de
consue. eis imponuntur, poterit cogi. per h. c. l. ADDITIO
Antiqua. Aude que dixi s. in l. j. de muli. z in quo loco. versic.
item fallit in ciuitatibus.

De irenarchis. Rubr. LXXV.
LEX VNICA.

Irenarche. Sindicos ad denunciandum
malefactorum, seu milites ad capi-
endum malefactores consilium ciuitatis debet preponere,
non iudex solus, sive potestas ciuitatis, sive alius
rector. De istis dixi in l. diuus. ff. de custo. reo. h. d.

CDe istis syndicis etiam habes, in l. ea quidem. de accu. z in l. ab
executore. ff. ad Turpil. z adde quod tales syndici debent iurare

se fideliter exercituros officium, vt not. Ang. in l. si vacentia de bo-
nis vacantibus. in primo not. Alex.

De argenti pretio, quod thesauris inferitur. Rubr. LXXVI.
LEX VNICA.

Arbemus. Pro libra argenti possunt solui
quinque aurei. h. d. T. Flor. qz
potest solui pro argenteo aurum, z conuerso. De quo
plene dixi ff. de solutio. l. Paulus.

ALEX. Licet non possit solui inuito creditore alia species
pecunie, vt l. Paulus. de solutio. tamen hoc fallit in tributo, vt vi-
dit Lud. in l. diuortio. s. ob donationes. ff. sol. mat. Alex.

BARTOLVS Ad Undecimum Lib. Cod.

De nauiculariis, seu naucleris publicis transportantibus
publicas species, &c. Rubr. I.

- 4 **R**egoriatos non dicuntur artifices.
- C**De prima parte rub. s. de lustrarijs, zc. nihil habent in nigro.
Simile est s. quibz mune. exculant hi, qui post imple. mili. z s. ad
Treb. in rub. De scda parte rub. s. de nau. tractat hic tit. z gl. d.
tinnat ad precedētia duob. mod. vt patet in ea. Quero quare
in rub. dicitur nauis, seu nau. dicit qz hec dicitio nauicularijs, sumi-
tur trib. mod. Primo pro facitibus nauis. Secundo pro his
qui maiorē par. sue substātie posuerūt in mercātia nauis. Ter-
tio pro his qui ducūt nauis. He ergo in rub. possit esse dubitatio,
ponit de naucleris, z intelligit solū de ducētibz nauis. Et h. d.
tura enim dictionis siue. est proprie, vt licet sba dītingat, sene
sum tñ cōiungit, vt duo p eodē ponātur, vt ibi Alex. sive Paris,
vt no. in simili in l. j. s. de l. iura. licet aliter ponat in l. i. qz ita.
ff. de aur. z arg. leg. z ibi dīxi. Quero iura rub. statuti est hic
qz cādelarij gaudeāt certa immunitate. Quero modo qui in-
telligantur cādelarij. Et hac glo. videtur qz tam illi qui faciunt
cādelas. quam illi qui vendunt, quam illi qui no faciunt neqz vē-
dunt, sed maiorē partem fortunarū suarū posuerūt in illa mercā-
cātia, a simili, sicut in hac glo. de naucleris, dicit. Similem gl. habes
in l. semper. s. negociatores. ff. de iur. immu. z tunc sumpta de sum-
ma Arg. super hoc tit. facta ad q. dico qz proprie loquēdo solū h.
b le qui hz notitiam faciēdi illam artē de cādelis, compz hēndit.
Et dicitur cādelarius proprie, qz illud dicit nomē artificis, vt l. j.
legatis seruus. s. si ex officio. ff. de leg. iij. Negociatores vero nō
proprie dicuntur artifices, qz de iur. gentium quilibet scit emere, z vē-
dere. Is vnus cautius quam alius. Et appellantur negociatores ex
frequentia, vt d. l. legatis. in princ. nisi consuetudo regionis aliud
inducat, z ideo isti appellabunt potius mercatores cādelarum
quā cādelarij. Et ideo in d. l. negociatores. isti mercatores nauis
non appellantur nauicularij, sed potius negociatores, z tene mētri.

ADDITIONES.

- a **C**Siue. De qua dictione vide vt Fel. copiose. z no. in l. inter ece-
ras. circa prin. ver. circa materiam. s. de rescrip.
- b **A**LEX. C. Aude gl. in l. j. s. j. z ibi Ang. z Pau. de ca. ff. de trib.
z q. no. Bar. in l. legatum. de leg. iij. z Bar. in proe. for. z Bal. in
rub. s. de consti. pecu. z Ang. in l. cū interdum. ff. de iustito. Et sic
no. qz facientes artē per substitutū gaudent privilegio immuni-
tatis, sicut Bar. sed Lud. in no. xvij. in l. itera p. alleg. ter. a nemine
ponderatum in contrarium in l. si. circa prin. de excu. tur.
- c **A**LEX. C. Aude ad hoc que dixi in l. legatis. in prin. de le. iij. qui
bus adde Bar. in l. mariti. in prin. ff. de adul. z Bal. in proe. itam
prin. in ver. Item fallit in mercatore. Anum videt dicere qz ille dī-
catur mercator, qui solam vnam negociationē facit, z idem in ar-
tifice. Idē voluit Bal. in rub. s. de consti. per. in fi. vbi videtur
qui sub dubio forte videtur tenere qz hoc casu ita demū sit merca-
tor, si professus est mercatorem, adde Bal. in trac. de consti. in fin.

Species violentiarum sunt scilicet, cum armis, sine armis,
cum auctoritate, vel sine.

- 2 **N**auicularij portantes res publicas, non possunt in loco detineri,
tam ratione delicti quam delicti.
- 3 **L**itere que dantur alicui, probant eius commissionem.
- 4 **P**ortans res emptas a republica, non habet immunitatem.
- 5 **C**onculio dicit, si officialis inferit meriti, vt extorqueat pecunias.
- 6 **P**ortantes res principis non solunt pedagium.

Bullam